

جرم انگاری قاچاق انسان در جرایم منافی عفت

مؤلف
میلاذ میوه یان

انتشارات قانون یار

۱۳۹۶

سرشناسه	: میوه‌یان، میلاد، ۱۳۷۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: جرم‌انگاری قاچاق انسان در جرایم منافی عفت / مولف میلاد میوه‌یان.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون‌یار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۲۶-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: قاچاق انسان
موضوع	: Human trafficking
موضوع	: قاچاق انسان (حقوق بین‌الملل)
موضوع	: قاچاق انسان (International law) (Human trafficking)
موضوع	: قاچاق انسان -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Human trafficking-- Law and legislation -- Iran
موضوع	: زنان -- جرایم علیه
موضوع	: Women -- Crimes against
موضوع	: زنان آزاردیده
موضوع	: Abused Women
رده بندی کنگره	: HV۶۶۲۵/۴ ج۹ م ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۱۵/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۰۸۵۳۲

انتشارات قانون‌یار

جرم انگاری قاچاق انسان در جرایم منافی عفت

تألیف: میلاد میوه یان

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: 978-600-8796-26-8

مرکز پخش: تهران. میدان انقلاب. کارگر جنوبی. پ.خ روانمهر. پ ۱۵۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۱۱.....	بخش اول
۱۱.....	کلیات
۶۵.....	بخش دوم
۶۵.....	پیامدها، تدابیر و سیاست جنایی ملی و بین المللی در قبال قاچاق انسان
۱۱۷.....	منابع

تقدیم به :

بزرگ مرد خاندان کبودی ساعد کبودی

سروان شهید عزیز کبودیان

شهید زنده احمد کبودیان

جوانمرگان کریم و عسگر کبودیان

مقدمه

حفظ کرامت بشر و احترام و التزام به آن یکی از اصول بنیادین ادیان الهی و اسناد بین المللی حقوق بشر محسوب می شود. بهره مندی از فضیلت های ارزشمند اخلاقی و الهی به منظور فراهم نمودن زمینه های رشد و تعالی بشر منحصراً در پرتو حفظ حقوق اولیه و توجه به اصل کرامت ذاتی بشر است. بر همین اساس مفهوم و موضوعات حقوق بشر و التزام به رعایت آن امروز در نظام بین المللی و نظامهای ملی حقوقی از جایگاه بسیار مهمی برخوردار است.

قاچاق انسان، خصوصاً قاچاق زنان و کودکان که به بردگی عصر مدرن شهرت دارد، یکی از مصادیق جرایم سازمان یافته است که از ابتدای دهه ی ۱۹۹۰ میلادی شدت یافته، و تا این که در این سالهای اخیر به یک معضل جهانی تبدیل شده است. قاچاق انسان را در قرن بیست و یکم می توان صورت جدیدی از تجارت بردگان تا قرن نوزدهم تصور نمود. از این رو، لزوم جرم انگاری قاچاق انسان در تمامی کشورهای جهان احساس میشود.

مسئله قاچاق اشخاص، معمولاً با هدف قاچاق زنان و کودکان، یا قاچاق برای بهره کشی جنسی مورد بحث قرار میگیرد. در حال حاضر قاچاق پدیده ای بسیار گسترده تر در سطح جهانی به شمار می رود. به طوری که بسیاری از زنانی که در گریز از فقر و جستجوی یافتن یک زندگی بهتر به ترک خانه و میهن خود دست می زده اند، نه تنها به آن دست پیدا نکرده، بلکه بیش از پیش در گردابی فرو می روند که هیچ راه گریزی برایشان فراهم نیست.

قاچاق انسان به عنوان یک رفتار بزهکارانه مستوجب مجازات در ایران سابقه چندان طولانی قانونی ندارد، اما بدلیل فقدان آمار جنایی دقیق، نمی توان از نرخ ارز واقعی یا نزدیک به واقع از قاچاق زنان سخنی راند. ولی آنچه در روزنامه ها یا زبان همگانی است، نشانگر آمار نگران کننده قاچاق انسان در ایران می باشد. یکی از این نشانه ها، تصویب قانون مبارزه با قاچاق انسان مصوب ۱۳۸۳ است که درعین حال که قرینه ای بر وجود این پدیده است و واکنش مناسب قانونگذار به آن نیز محسوب می شود.

پژوهش حاضر تلاشی جهت بررسی بسیاری از زوایای مبهم و ضعف های موجود در نظام حقوقی داخلی و بین المللی در موضوع قاچاق انسان را دارد. نگارنده همچنین با ارائه راهکارها

و پیشنهادات سازنده، در ابهام زدایی و هماهنگ کردن هرچه بیشتر حقوق کیفری ایران با اسناد بین‌المللی موجود سعی وافری را عرضه داشته است.

پدیده قاچاق انسان به قصد فحشا و بهره‌کشی جنسی یکی از اقسام قاچاق انسان در سطح بین‌المللی و از زمره جرایم سازمان یافته فراملی محسوب می‌شود. این پدیده امروزه یک معضل بزرگ و درگیر کننده در نظام حقوقی کشورهای مختلف از جمله کشورمان محسوب می‌شود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل مجلس شورای اسلامی، تدوین کنندگان قانون مجازات اسلامی با توجه به اصول قانون و تبعیت از موازین شرعی، در جهت حفظ و حمایت از ارزش‌های معتبر اخلاق اسلامی در مقررات قانون مجازات اسلامی، ارتکاب هر نوع اعمال منافی عفت و اخلاق عمومی را بر حسب مورد جرم‌انگاری کرده‌اند. این مقررات در داخل کشور به مورد اجرا گذاشته می‌شود اما در خارج از کشور به دلیل حاکمیت اجرای ماده ۳ ق.م.ا. جز در برخی موارد قابلیت اجرا ندارد.

افزایش قاچاق زنان و دختران ایرانی به خارج از کشور از یک سو خلاء قانونی جامع و مناسب در خصوص قاچاق انسان به ویژه قاچاق زنان از سوی دیگر، باعث شد که سرانجام قانون مبارزه با قاچاق انسان در تاریخ ۱۳۸۳/۴/۲۸ به تصویب برسد. این قانون تا حدودی توانست این خلاء را پر کند اما ابهام‌های بسیاری را بر جای گذاشت و نتوانست به طور کامل جواب‌گوی معضله‌هایی چون قاچاق کودکان و زنان به قصد فحشا به کشورهای توریستی جهان مانند حوزه خلیج فارس و برخی کشورهای اروپایی و آمریکایی باشد. در جامعه بین‌المللی نیز به این موضوع توجه شده و اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی مانند پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون سازمان ملل متحد علیه جرایم سازمان یافته فراملی تحت عنوان پیشگیری، منع و مجازات قاچاق اشخاص به ویژه زنان و کودکان و همچنین اسناد منطقه‌ای نظیر کنوانسیون اتحادیه‌های آسیای شرقی معروف به کنوانسیون سارس راجع به پیشگیری و مبارزه با قاچاق زنان و کودکان برای مبارزه با روسپی‌گری، تصویب شده است. با مطالعات انجام شده به نظر می‌رسد که قوانین داخلی ایران در زمینه قاچاق اشخاص به ویژه زنان با پروتکل

اول الحاقی به کنوانسیون پالمو در تمامی ابعاد همسو نیست. به عنوان مثال در قانون مبارزه با قاچاق انسان، رضایت قاچاق شده تنها در دو مورد قابل ترتیب اثر نیست: ۱- در حالتی که جرم قاچاق انسان به صورت سازمان یافته ارتکاب یابد ۲- در حالتی که جرم قاچاق انسان برای بهره کشی جنسی باشد؛ حال چه به صورت سازمان یافته ارتکاب یابد و چه به صورت غیرسازمان یافته. (ماده ۲ قانون مبارزه با قاچاق انسان) این درحالی است که پروتکل اول الحاقی، رضایت بزه دیده به طور کامل مخدوش و غیرقابل ترتیب اثر می باشد. (بند ب ماده ۳ پروتکل اول الحاقی به کنوانسیون پالمو). تفاوت دیگر در خصوص مجازات این جرم می باشد. در کنوانسیون پالمو برای مجازات جرایم سازمان یافته که قاچاق انسان به ویژه زنان هم یکی از آن ها می باشد، مقرر شده که دول عضو این کنوانسیون برای مجازات این جرایم، حداقل حبسی را که باید در نظر بگیرند، سال می باشد تا به عنوان یک جرم سازمان یافته بیان شود. (بند ب ماده ۲ کنوانسیون پالمو) درحالی که در قانون مبارزه با قاچاق انسان حداقل حبس در نظر گرفته شده، ۲ سال می باشد. (مواد ۳ تا ۵ قانون مبارزه با قاچاق انسان). همانطور که می بینیم قانون داخلی ایران اماره موجود در پروتکل را رعایت نکرده است. از آنجا که قاچاق زنان بزهی بر ضد کرامت زن می باشد،^۱ لذا در این پژوهش سعی شده که با توجه به قوانین حقوق داخلی و برخی کنوانسیون های بین المللی، این پدیده را تحلیل و بررسی کرده و هم چنین ویژگی های این پدیده و عوامل و انگیزه های ایجاد و گسترش این پدیده را بررسی کرده، هم چنین نقاط قوت و ضعف قانون داخلی و پروتکل الحاقی را بررسی کرده و راهکارهایی جهت بهبود اعمال قوانین در این حوزه ارائه شود.

بخش اول

کلیات

۱,۱. فصل اول: تعاریف اصطلاحات مرتبط و تشریح ساختار قاجاق

۱,۱,۱. مبحث اول: تعاریف

الف) معنای لغوی قاجاق

قاجاق از مصدر « قاجماق » واژه ترکی است ، بمعنای گریزانیدن، فرار و ترک وطن با اختیار و به اضطرار در ادبیات عامیانه آذربایجان به شخصیت هایی چون « قاجاق نبی » بر می خوریم که به اضطرار و به دلیل مخالفت با حکومت جلای وطن کرده بود و در کوه و دشت بسر می برده و علیه حکومت مبارزه می نمودند، اما در فرهنگ لغت فارسی قاجاق چنین تعریف شده است: از نظر اهل لغت این واژه دارای دو معنای متفاوت از یکدیگر می باشد. در واقع این لغت هم دارای معنای اسم مصدری باشد و هم در خیلی از مواقع بمعنای اسم آلت مورد استفاده قرار می گیرد. زمانیکه این کلمه به عنوان اسم مصدر به کار برده می شود عبارت است از: انجام دادن کاری بر خلاف قانون و به نحو پنهانی و هنگامیکه به عنوان اسم آلت به کار گرفته می شود عبارت است از: متاعی که معامله یا ورود آن به داخل کشور ممنوع است.^۲

۱- زینعلی، جمیله، پایان نامه « مطالعه تطبیقی سیاسی جنایی ایران و سازمان ملل متحد در قبال قاجاق زنان » دانشگاه مفید،